

afy
Sade v. r. metomo recogido en esperaciⁿ, y asⁱ la res pue
ta no avia sido a la puesta q. v. r. de suaua, y ydango obli
gauⁱ q^e deseo de acudir la loq. v. r. enemanda que cierto estoy
en mucha obligacion a v. r. desto dize ala de v. r. q^e firme
ala orden della. quanto al deseo q. v. r. tiene q^e acuerdante,
algo ala Concordia), en especial ala dist. 10. hava mas ola
ridad de las cosas. soy desparecer, q^e no cumple a crecentar
mas al auento de la Concordia ensi, de lo a crecentaro en la
forma dela meua edicciⁿ, q^e embie astandes, y embie vio.
v. r. q^e no se siesta ya estampada. y en el extremo deseo
deste, y se embie un libro della a Roma antes q^e se acaben
estas cosas, y venga alguno, o algunos q^e sea, como
tengo en comendado. Dias a q^e no tengo de alla cartas,
cuomo se fue de ay el^l celander, q^e no se menos oca
sio desabri el estado delo de alla. yo le escreui los
dias pasados, y respu di me el^l Pedro sa, q^e estaua
en Avagoza, y q^e alla le auia empiado nucarta. hola
via pienso acabadas estas cosas; y visto lo en que paran,
hacer una apologia de la substancia delos papeles que
e presentado I en el consejo, adu de me ayudare de
quanto v. r. me a escrito, y escriviere y respu dido
y credo dire, para dar mas lus en materias tan arduas
y importantes, q^e creo se servira m^o s^r. dello. y para
este efecto me lo solavia tener tras lados delo q. v. r. acerca
desto a hava q^e jado y presentado, y de lo q^e los de mas
pedres presentar en hava saliv esto mas acertado, q^e se
va otra spusculo q^e se a juntara ala Concordia des
pues del Appenix y todo a la Concordia dela se
gunda edicciⁿ para un auerto. y no pienso q^e se trae
m^o p^r en la Concordia, sind a juntarse aella como cuerpo
de ella dependiente y aella conygo. v. r. me hava car
dad de me embiar entro de suparecer, y los amios q^e se le
ofrecieren a nemientes. que bien veo, q^e se servira m^o s^r
de que quede meua lug de pals esto en la forma dicha

24

y estas rebueltas y dudas de otros, se serviran de q' todo que
de mas claro, y deuya estas dudas mas adelante, que quemo
en hombre cravine, mal triste adveniras enq' dudaron otros, y q' falta
para q' aquello quede como atados.

Quanto a lo q' dijo creer sermiente, q' omnis & fas liberi arbitrii iudic
ponit gram. pueruentem. verum est, si intelligatur, de vsa liberi arbitrii sup
naturali, et simul intelligatur, que es autoritas del entendimiento, ad quem
cooperatur. Deus per infusum, agns sentitur rationem grā fiducientis, et exi
tans, ~~expedit~~, atq' sufficiente ex parte intellectus ad assertum fidei, aunque no
se pude ser, y sea, m deliburado, otras veces, y no pocas, es acto de libera
do, impuesto a voluntate libere, atq' adeo solum rationem actus libe
ri arbitrii: tamet si no habeat, quod sit deliburatus, et liberi arbitrii, ut fortior
rationem grā benevolentis, et est a deo non suum particulariter acutum na
turaliter inflatum, sed ut a nostro intellectu libere ad illum applicato
a voluntate, potente q' ~~intell~~ diversitate ~~intell~~ intellectus ab ea cogitatione, et declarome. quando infideli non ponuntur exterius
ea, q'ne sunt fidei, illaq' ad illa audiendum accedit, atq' intendit his, quo
libi non bonuntur, ea q' expedit, num digna sint, quibus assertum probetur, et
sibi q' pediens sit ~~perducere~~ illum assertum illis probetur, siq' actus illi
intellectus, nō solum vitales sunt, sed etiam liberi, vt sati ex se est perficium.
Vno vero, qui ex parte sua talis infidelis synecous ad ita audiendum, atq'
expwendendum, que fidei non bonuntur, accedit, sine prauo affectu, et auerisio ne,
~~conspicere minus inesse~~ q' sit ab eo minus est in ephes, cuius Deus misericordia
huius, magisq' est ~~actus~~ apud ^{tum} cum illo Deus supernaturaliter cooperetur, illaq'
illuminet cooperando supernaturaliter cum illo actus, quibus ~~cooperatur~~ libere
sercibit eas, que sunt fidei, ~~et quibus~~ expedit, num digna sint, qui credantur,
expedient q' saluti ipsius sit eis assertum probetur: non etiam, vt a deo illi
interponuntur, et illuminatus sua supernaturali cooperatione et infligit in eodem
actus, facilis ipse ostendit assertum fidei. Itaq' in eiusmodi infide
li, qui sic distinxit et supernaturaliter vocatur ad fidem, prima grā ex
parte intellectus, qua intensus vocatur ad fidem, sunt actus ipsi intellectus, qui
Deus percipit et expedit ea, que sunt fidei, et indicat digna esse, quibus assertu
sus probetur, id est expedire ad salutem: sunt vero eiusmodi actus ea prima
gratia, nō ut emanantur ab intellectu talis infidelis libere, sed ut emanantur
a deo cooperante ad illos inflata supernaturali, qui inflatus, in re, est
actus ipsi supernaturalis ~~non effici~~ per eundem inflatum, atq' alterius dilectionis
ad eum, si alius ad illos cooperatus nō esset eo modo, habentq' quod sunt prima
gratia, a deo perinde inflata supernaturali Dei, quo per naturam partialitate
causa efficiuntur: atq' intendunt ipsi actus, ratione illius inflatus superna
turales, appellamus primam gram, ex parte actione assertus fidei, qui postle
vis, saltem natura, dicitur: intendunt vero inflatum ipsum noncupamus
primam gratiam, ^{ea} q'ne sunt fidei, ^{is vero in} inflatus illustratio est intellectus supernaturalis
intelligens, qua metus expwenduntur, cognoscuntur, atq' indicantur digna, q'nebū
qui deus eo infra assertus probetur. Comprobato vero habere fidei circa credenda, cooperare
non ad eos alios ⁱⁿ modi habent supernaturalis ^{non} cooperare, ut certe seu assertus fidei, qui elicuntur ab homine
ram fidei, rationem habeant gradus benevolentis sufficientes ad actus spes, et
honestas, et dilectionis supernaturalis elicientes, perducia somen gratia
alii pueruentre ex parte voluntatis ad eosdem actus receptari

Non tamen negamus, quin pro his cōfitemur, et pro afferimus, sepe deum in ho-
minem iam fidem et illud habe quo ad ea quae sunt fidei, peculiaribus ab aliis
auxilijs, qui rationem abundantius vis quia pulchritudine ex parte intellectus
habent, ad omnes ~~et~~ ^{et} alios cotulit promptius et faciliter elicendos. Deo
dicho cosa todo lo que d. r. acrecenta deos alios indelebitatos ex
parte intellectus, enq' subrone: Siempre la grā preueniente deo alio vital
modo indelebitato y nolibre. Supponer la grā preueniente ex par-
te intellectus, la pulchritudine ex parte voluntatis, qua affatim et ali-
cibus voluntas ad imperium a consensu fidei, et ad eliciendum ~~et~~ alio
spic, cōfessionis, ac dilectionis, mactare vado de acto indelebitato
ex parte voluntatis, persistente tamen notitia intellectus, sine qua
nō est alius in voluntate, et quam diu lete post voluntas, applica-
camo intellectum ad alia cogitandum, cōfandungo ~~et~~ a bea notitia in
intellectus.

folg. v. r. pregunta, y mande q declare, quando homo dicatur facere
liberum, quod in se est, para q sea infallible ex legi omni. Et pa-
nis audiens se, ~~que~~ infallible laeva benevolentia dico.
que nobis que. v. r. prius haver no se nos, et sub eis qd gratiam
benevolentem, que ipsa ex doctrina de Pelagiis, o semela-
gant, y nse tollit tal de mis obras, ni de mis papeleras y res
uestas, antes todo lo contrario. Mas digo, que como dix puestlo
est ex lege sua ordinaria, et regulariter infallible, a el se corso
general del libre albedrio. Et quisties cumq; liberum arbitrium
propria in nata libertate aggredi voluntate aliquam velle naturali-
ter, denq; cum illo cooperemur auctoritate illam, seu velle illam, suo
cum tameri ag o cuius generali ac id necessario; ut deus nos
gredi nostrum
ad uelle natura homini, qui aggredi non possunt in nata libertate, Super hanc cognitione
ce, nō antecel-
latis. Denq; cum
dei generali
ad idem velle:

liberum arbitrium
et voluntate
aliquam velle naturaliter
aggredi voluntate aliquam velle naturaliter
accidit, aggredi
volebit illi esse gra
fuerit
ad idem velle:
tem; nō quidem quasi trians hic faciat solum quod in se est, aut
id aggredi auctoritate, o liberto, saltem natura, Denq; illi co-
operat praecepit qd
et auxilia ad id necessario, sed simus.
Denq; enim sua praesentia, servatq; arbitrii nostri libertate, pre-
nidet quam o aggredi mult facere, quod in se est, vel ad opus natura-
le, vel ad suam salutem, iuxta notitiam, quam de medis sibi ad sa-
lutem necessariis habet; et quemadmodum illi ad est locutus est
rati ad velle sibi omnino naturale ac omnino ratione sua vivere,
ita sua infinita misericordia, (quis in meritis), illi ad est pre-
niente gra et auxiliis super naturabilibus, si omni novefa-
rijs, quisties aggredi, ~~non possum~~, ~~quoniam~~ in se est, voluntate aliquam
ad finem supernaturalem sibi omnino necessariam, ut nunquam
per deum, et semper per secundum arbitrium deficit; id aggredi et efficere.

verbo

Dicimus, in reprobata, quæstioe cumq[ue] nostrum arbitrium ag-
redit: voluerit facere totum, quod inse est, ad aliquam supernaturalem ad fabri-
cam necessarium. Quoniam si aggrediatur ad lese de peccatis propter eos, et tamen relinqueat non voluerit suorum, vel occasione non feneretur,
vel noluerit restituere, aut aliud omittat, quod necessarium sit ad ne-
rum dolorum, ac propositum non peccandi, deinceps lethalius esse ad lese
aggrediatur, non ad exitum illi infallibiliter preueniens gratia, ut dicitur ille
christus, vel attritus sit, supernaturalis, ordinem eorum, que ad salutem
sunt necessaria ingrediens, id est defensio ipsius, qui aggredi volunt
facere totum, quod in se erat ad modum illud ad salutem necessarium.
Si ictus quis invitis habebit, et affabibit, ac longa contumaciam fecerit,
sit afflictus, & difficile est illi sit, pondus illud, quod super se induit,
ase abiceat, atque efficaciter ex sua parte aggredi verum dolorum
de peccatis, et propositum non peccandi, deinceps lethalius, sive quæcumq[ue] aggredi-
latur velleitatem habere solent, ut & potest, etiam statim ambo non pecca-
re, quia non aggrediuntur facere totum quod in se est, non habebit infallibi-
lem preuenientem gratiam ad novam conditionem de peccatis. Si similiter si quis
erit culpabiliter malus, aut aliquibus artibulis fidei, et errat pathe-
ratus, tunc quæcumq[ue] de lese in genere aggrediatur de peccatis, aut
eliciere astum fidei circa ea, circa quæ non errat, quia tamen in faulta
totum, quod in se est, et supernaturalem credat, aut de lete de peccatis,
non habebit infallibilem preuenientem gratiam ad credendum, aut solendum
de peccatis, et ad salutem portet. Deus ictus nostro est semper semper severe
nostris conabitus ~~pro libato~~, suo influxu supernaturali, nobiscum q[uo]d cre-
ari, quæcumq[ue] aggredi voluerimus ex nostra parte efficiere totum, q[uo]d
in nobis est, circa aliquid ad salutem nobis necessarium, et sibi nostri
cum noscum habens, ad id operat et inuitat: si tamen aggredi non
voluerimus facere totum, quod in nobis est, atque ex nostra parte exigitur,
non est infallibilis cooperatio ipsius supernaturali nobis a dono
gratia q[uo]d preuenient. Deinde vero dicitur. facere totum, quod in-
se est, n[on] esse conuertere se ad hanc suam naturam, unde dicitur.
sic arguit. Et ligabit amplius sequentibus.

Quato ab oculo las illustrations ex parte intellectus, dico q[uo]d bene preuen-
tambien estan en las n[ost]rias apprehensiones eorum, que sunt fidei, si
cooperante simul deo ad eas n[ost]rias influentes supernaturales, et melius
et dilucidius responderantur intellectui. Sed dico, quod simul sunt in iudicio,
quæ res fidei explicantur, et indicantur a nostro intellectu digno, gen-
tibus aperitus beatior, influence simul deo cum nostro intellectu
ad istud iudicium, et dilucidius sit, intra limites incidentes, plus q[uo]d affi-
ciat ad obsecrum ~~alii~~ elicendum. Y esto quanto a la gracia preuen-
iente ex parte intellectus ad obsecrum fidei, que quanto alla gracia
nemiente ex parte intellectus ad alius voluntatis specie, et propria
aut amore, son iudicia fidei. Tertium, ultima influxum habebus fidei
ad ea iudicia et obsecrum, sedpe coacuerit deus n[on] influxu supernaturali
quo fluxit ea iudicia intellectus, intra limites sentier p[ro]p[ri]et et memori-
tis. Intendeva ~~v. v.~~ estas illustrations y profecta deca la gracia
por la experientia de su alma propia en la oracion, y lectio, y ser-

mones o pláticas spirituales. que alas veces. v.v. en la oración
flechis, ~~sicut~~ o se ríon, si nse ^{ponerat} en como caer en aquello, sentilo,
y tener mas claro el entendimiento acerca de ello, y qudralle, y asen-
tar scle, c5 una luy y illustration en el entendimiento, que no es di-
mela de la mística y juicio q' dells forma, mas es esamisma mistic-
tia ~~que~~ amada y querida de nuevo super natural influxo de
dios, y osas son splendores sanctorum, y illuminaciones intellectua-
les, y son unas vejes en maior y maior grado, y otras en
menor, y personas dadas a oración, y regaladas de dios, las
y se estas experimentan en alto grado. Y como estas illustrations
illustra particular es, in fiducia fidei, les sean accidentales expnmas in fluxu
dias de dios, spiritus sancti in eadem iudicia eorum, que sunt fidei, no facan los
y depende juicios fidei a limitibus in incidentia, neq' sambes sunt in itis, sed in
de peculiariterendum absunt, atq' absunt in tendum maiores
influxos, et in tendum minores, ut deus nobiscum peculiari in fluxu plus
espequima vel minus cooperatur. Y lo mismo expnma a. v. Leclerc
serial, que de sapientia, et intellectus, quanto alas illustrations y in fluxu
honian a de aquellos dones, que ~~no~~ no facan, el acto, o juicio intellectus
buscar en el mis quidquid est fidei & sapientia, aut fidei & intellectus, de los limites
mis punto, de acto de fe, mas son dones accidentales ab juicio de fe per
ocellos particulares in fluxu, y cooperaciones del spiritus sancti.
del libro, & A lo ultimo, comenzando de lo ~~ante~~ ^{posterior}, enq. v. v. dije estar la differen-
cia entre v. v. y mi, scilicet, q' v. v. tiene q' el acto natural y sobre
no se hallan, natural circa idem obiectum materiale different exparte obiecto, sal-
tem formalis, id est, ~~et~~ ^{spat} exparte formalis motu, y si pude
libre mente tendere in obiectum ^{moto} sub motu naturali, et hinc evitac-
tus naturalis, vel tendere sub motu super naturali, co-currente simul
influxu divine grā, et hinc evit super naturalis. y q' yo ~~dijo~~ no
bongo diferencia exparte obiecti entre estos actos, sino p' la mente
exparte principij, ita tamen vt secundum et in substantiam atq'.
Primamente digo, q' v. v. via copiosamente de mi explicado lo
q' acerca de esto digo en la meua edicte de la son cordia, y holgava os
ad os lo qui. Pues esto digo, que tava q' vamos mas claros, que lo
memos del obiecto de fe, circa ea, in quibus subtrahamus non errat, non
se Deum esse minimum et p' unum, et secundum sumptus carne su-
manam; et subtrahamus ac catholicus, his q' archiepis. apolitanus, et omnes
vero, quia Deus ~~non habens~~ ea reuelavit ecclesia. y entres pregunta, si
exparte obiecto ~~materialis~~ materialis, aut formalis, hoc est, que ad minimum
credevi, como v. v. dije, differen estot dos actos, que q' v. v. dira.
que no, Et tamen ~~que~~ alios illi different inter se esse, non q' est na-
turalis, nam se subtrahim, et alter super naturalis, nempe catholicus, neq' ha-
bitus diversitas aliunde mouerit, nisi quia ad alterius catholicus cocurrerit habi-
tus super naturalis fidei, qui in eo est, et operatus necessitate naturali
et ad ~~alio~~ absentia lutherani cocurrerit. solam vires naturales, y esto rare
de q' dije v. v. en aquellas palabras, co-currente simul in fluxu fini
ne grā, quasi incatholicus absentia non est super naturalis, si deus suspen-
det ne habens fidei, qui in eo est, influeret ad ~~et~~ absentia, et deus ipse

nō cooperare huius alterius supernaturaliter cum naturalibus viribus, iherig. sa
tholica ad eum ~~ad~~ apersum. Et cito de eo cū vnde rem. S. D. r. Y
yo, que apersum catholicū, et subveni, distinguuntur species percutiaria
ad diuersa efficiētia principia illorum apersum, aqua diuersa pīlate
principiorum originatur trius diversitatis. Haec specieca. illorum apersum,
atq; et reditum quod ad rationem sub qua, como larga mente explicio en
la meua idia dela concordia. Tambien romemos el acto dilectionis,
quo catholici Deum supernaturaliter diligunt propter suam ipsius beatitudi
tem, que sit ratio ~~motiva~~ motiva dilectionis illius supernaturalis
dei. Y no dudo si nō q; existente fidei gratia virtutum faciente
atq; adeo habente catholicū infibulum caritatis supernaturalis,
si ~~et~~ illo motivo Deum diligat, elicit alium supernaturalem
dilectionis, concurante influyer habitus supernaturalis ad eum re
sum. Et idem credo esse si ob beneficia cum diligat, aut qua
uis alia ratione. Y si. r. dñe enalgo desto que no si
no que seva acto natural, si insuevit dei, ut est principium
nostra beatitudinis. Pongo. r. r. este, o qualquier otro mo
tivo dilectionis, q; sea necesario vt actus dilectionis sit super
naturalis, y vera q; no es q; eneso la differentia entre. D. r.
Y mi. ^{tamen} Yo digo es, que quando el hombre hace ^{tamen} q; cum in
sest, ^{atq; adeo} el mismo ex parte intellectus ~~actus~~, aut volun
tatis, vt alius crederi, aut diligendi sit supernaturalis, aut
(q; aboquin illud aggrediur facere, Deus semper nisi est tristis auxilio supernatura
non faciet homini, Et elicit cum alium supernaturalem, qualis in suo ordine
quod in sest, ad gradus est ad salutem necessariis; quem tamen non elicit et super
cum alium) et gradus est ad salutem necessariis; quem tamen non elicit et super
naturalis, sed naturalis, atq; distinctam esse, est sub illo motu
no tendet in eum alium, q; mihi Deus misericorditer desto illi
est. illi auxilio supernaturali: q; ac tristis nunquam cui
modi: alius de lege, odo, maria p̄re elicit nisi supernaturales
propter illam absentiam dei infallibiliter ad ita supernaturaliter
motu oblige stipulandum, y asi digo, que faciens potum, quod in se
est ad pacem salvum, aut illud aggrediens facere, semper elicit
et alium supernaturalem vite elevata in his gradus et ordine ad men
suratum, et nunquam elicit ^{etum} alium naturalis.

Agora alio primo, q; r. r. aveva de lo ultimo apunta, digo.
que si homo facit potum, quod in se est, ad suos finem suam, nō est
in fastidio sua, quod talis alius sit naturalis, sed semper erit supernaturalis,
quia ~~quod~~ quia semper adest auxiliu supernaturale, quo
actus ille supernaturalis redatur. Quanto vero nō facit potum
quod in se est, hinc licet in alium finit sub ratione motiva, quod
exigit donec supernaturalis, actus nō erit supernaturalis, sed naturalis
dig. r. r. dñe, que nunca los ingles tenian actus mere naturalis.
virtudes morales, porq; siempre alios tales actos causarian los habitos

382 470

de las virtudes morales infusas y super naturales q^e les res-
ponden. Digo que asi se ade decir euidente mente en la
doctrina de S. Th. que pone virtudes morales infusas: porque
los habitos super naturales agorent necessitate nature et auer-
rent ad eos alios. Mas pienso q^e no ay tales virtudes mora-
les infusas.

